

- конференції [«Формування єдиного економічного простору Європи та завдання економічної науки»], 17-18 жовтня 2008 р.: тези доп. – Тернопіль : ТНЕУ, – 2008. – С. 165–167.
4. Рожелюк В. М. Організація бухгалтерського обліку діяльності переробних підприємств: монографія / В. М. Рожелюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 488 с.
 5. Хендриксен Э. С., Ван-Бреда М. Ф. Теория бухгалтерского учета: / Э. С. Хендриксен, М. Ф. Ван-Бреда, пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 576 с.
 6. Циган Р. М. Перспективи переходу України до міжнародних стандартів фінансової звітності / Р. М. Циган, І. В. Кашуба // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. - 2012. – № 1 (47). – С. 145–147.
 7. Яцишин, С. Р. Уніфікація бухгалтерського обліку через запровадження окремих директив ЄС [Текст] / С. Р. Яцишин // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 11 трав. 2016 р.] / редкол. : З. В. Гуцайлюк, В. А. Дерій, Г. П. Журавель [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - С. 269-271. URL . : <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17209>
 8. Яцишин, С. Р. Міжнародний досвід стандартизації обліку / С. Яцишин // Методологічні проблеми та шляхи удосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні: Тези доповідей наукової конференції професорсько-викладацького складу «Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період» [Тернопіль, 18 квітня 2007 р.]. – Тернопіль, 2007. – С. 85-88. URL . : <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17062>
 9. Яцишин, С. Р. Необхідності гармонізації та стандартизації національних облікових систем / С. Яцишин // Збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової конференції «Становлення облікової політики в Україні» [Тернопіль, 18-19 травня 2007 р.] – Тернопіль : Економічна думка, 2007. – С. 336-338. URL . : <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17058>

Файфер І. І.

магістрант

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В ЦЕНТРАЛІЗОВАНІЙ БУХГАЛТЕРІЇ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Бухгалтерський облік у бюджетних установах – це впорядкована система збирання, реєстрації й узагальнення інформації про склад засобів, джерел фінансування та зобов'язання установи, фінансових процесів за допомогою суцільного, безперервного й документального обліку всіх господарських операцій. За своєю організацією бухгалтерський облік може бути централізований або децентралізований. Централізація бухгалтерського обліку полягає в об'єднанні кількох бюджетних установ з великим обсягом облікової інформації в єдиний центр. Така організація бухгалтерського обліку передбачає збереження за розпорядниками коштів їхніх права та обов'язків.

При цьому будь-яка облікова інформація, необхідна для керівництва й управління роботою установи (в даному випадку дошкільним навчальним закладом), подається бухгалтерією на вимогу керівника установи. Інші необхідні відомості подаються централізованою бухгалтерією в строк, погоджений головним бухгалтером централізованої бухгалтерії з керівником установи.

Правові засади організації, регулювання та ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності регламентовано Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV, зі змінами та доповненнями.

Методологічне керування бухгалтерським обліком і звітністю бюджетних установ здійснює Управління методології з виконання бюджету, бухгалтерського обліку та звітності Державного казначейства України.

Бухгалтерський облік реєстрації господарських операцій в бюджетних установах ведеться згідно «Планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі» затверджений наказом Міністерства Фінансів України №1203 від 31.12.2013 р. [1]. Цей документ розроблений на підставі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Крім згаданих документів у бюджетних установах використовують низку інших нормативних актів, що регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку за кожною окремою ділянкою.

Під формою бухгалтерського обліку в бюджетних установах слід розуміти певну систему взаємопов'язаних облікових реєстрів (хронологічних і систематичних) суворо встановленої форми і змісту для здійснення обліку руху господарських засобів та їх джерел, процесів господарської діяльності, також способів і технічних засобів запису операцій у реєстрах.

Форма бухгалтерського обліку - це система взаємопов'язаних облікових реєстрів (хронологічних і систематичних) із певною методологією відображення в них операцій у певній послідовності [2].

Уперше форму бухгалтерського обліку, яку застосовували у торгівлі та дрібному товаровиробництві, описав у 1494 р. італійський вчений математик Лука Пачолі у своїй праці "Трактат про рахунки і записи" [3]. Староіталійська форма складалася із взаємопов'язаних облікових реєстрів: пам'ятної книги (меморіал), Журналу хронологічних записів і Головної книги. У пам'ятну книгу власник або довірена особа записували господарські операції у момент їх здійснення. Ці записи заміняли ведення первинних документів. З пам'ятної книги господарські операції записували в журнал за хронологічним порядком із відміткою кореспондуючих рахунків. Щоденно з Журналу господарські операції записували в Головну книгу, в результаті хронологічні записи трансформувались на систематичні записи. На підставі Головної книги періодично, зазвичай, раз на рік складали баланс.

Розвиток торгівлі і промисловості зумовив необхідність удосконалення чинної форми обліку. У 1688 р. Ф. Чаратті описав "Нову італійську форму обліку", яка відрізнялася від староіталійської тим, що в ній застосовували первинні документи та відокремлене ведення синтетичного й аналітичного обліку. Кожну документально оформлену господарську операцію реєстрували за хронологічним порядком у журналі з відзначенням кореспондуючих синтетичних рахунків (а не аналітичних, як у староіталійській формі). Після реєстрації у Журналі господарські операції заносили в Головну за синтетичними рахунками, одночасно вели допоміжні книги за аналітичними рахунками. Щомісячно складали обігові відомості за синтетичними й аналітичними рахунками, дані яких звіряли. Починаючи з XVIII століття ця форма обліку стає панівною у переважній більшості економічно розвинутих країн.

Досконалішою формою стала німецька форма обліку, описана в 1774 році Фрідріхом Гельвігом. Особливість цієї форми полягала в тому, що в окремий реєстр була виділена касова книга, а в Головну книгу записували підсумки однорідних реєстрацій із Журналу реєстрації господарських операцій. Це дозволяло розділити реєстрацію фактів на монетарні та немонетарні і при потребі складати звіт про рух грошових коштів.

Другою особливістю німецької форми обліку вважається принцип накопичення. Записи в Головну книгу здійснювалися не відразу після записів в Меморіалі, а один раз загальними підсумками.

В економічній літературі окремо виділено французьку форму обліку. Вперше вона була описана Мат'є де ля Портом в 1685 році. За цією формою для реєстрації господарських операцій використовували декілька журналів, тому цю форму називають ще багатожурнальною. В Головну книгу необхідно записувати тільки підсумки Журналів,

подібно до німецької форми обліку. Застосування цієї форми обліку дало можливість розподілити працю облікових працівників.

Американська форма обліку вперше описана Едмондом Дегранжем у 1797 році. Дегранж розглянув форму обліку, спрямовану на інтеграцію Журналу і Головної книги, тобто на об'єднання хронологічних і систематичних записів. Всі записи про операції робили систематично в хронологічному порядку в Журнал–Головній. Журнал–Головна поєднує в одному реєстрі три реєстри: Журнал, Головну книгу й обігові відомості (пробний баланс). Це досягається “витягуванням в одну лінію” (по рядку) журнальних записів та розноскою по рахунках Головної книги.

Російська (потрійна) форма рахівництва створена російським бухгалтером Ф.В.Єзерським в 1870 р. Вона відображає ті самі тенденції, що й американська форма, тобто орієнтується передусім на невеликі підприємства.

Із розвитком продуктивних сил і виробничих відносин у різних соціально-економічних формаціях бухгалтерський облік адаптувався до вимог суспільства і в результаті сформувався як прикладна економічна наука.

Сутність форм бухгалтерського обліку, їх побудова і характеристика та галузі застосування описувалися у працях відомих вітчизняних науковців: Білухи М.Т., Кузьмінського А.М., Кузьмінського Ю.А., Партина Г.О., Сопка В.В. та інших.

У теперішній час в Україні застосовуються декілька форм бухгалтерського обліку:

- меморіально-ордерна,
- журнально-ордерна,
- спрощена форма обліку,
- Журнал-Головна,
- автоматизована (комп'ютерна).

Вважаємо доцільним поділ Сопком В.В. бухгалтерського обліку за технічними ознаками на дві групи: ручний облік та машинний. До першої групи належать: книжкові, некнижкові або змішані. До другої належать: таблично-перфокаткові, або таблично-автоматизовані [4].

Ознаками, які відрізняють одну форму бухгалтерського обліку від іншої, є:

1. Кількість реєстрів, що застосовується, їх призначення, зміст та зовнішній вигляд.
2. Послідовність та способи запису в облікові реєстри.
3. Взаємозв'язок між реєстрами синтетичного та аналітичного обліку.
4. Ступінь використання засобів механізації та автоматизації у бухгалтерському обліку.

Форма бухгалтерського обліку Журнал – Головна є раціональною для застосування на підприємствах різних форм власності з невеликим обсягом господарської діяльності.

Удосконалення форм бухгалтерського обліку в умовах технічного прогресу з розвитку обчислювальної техніки вимагає використання комплексу технічних засобів в обробці обліково-економічної інформації.

Аналіз сутності форми бухгалтерського обліку показує, що вона концентрує в собі синтетичний і аналітичний облік, базується на його системі і являє собою форму бухгалтерського обліку.

Прогресивність форми бухгалтерського обліку, що застосовується в бюджетних установах, характеризується достовірністю, оперативністю, високим рівнем контрольних функцій обліку в раціональному та доцільному використанні матеріальних, трудових та фінансових ресурсах.

Вибір найбільш прогресивної і раціональної форми бухгалтерського обліку – одне із найважливіших та складніших питань організації всіх систем бухгалтерського обліку. Підвищення наукового рівня організації бухгалтерського обліку обумовлено вимогами принципового поліпшення керівництва і контролю, а також швидко наростаючим потоком економічної інформації, що є підставою для прийняття управлінських рішень. Відомо, що

існує дві системи організації бухгалтерського обліку – централізована і децентралізована. Основними перевагами централізації обліку є – скорочення витрат на ведення облікових робіт, можливість ефективного використання обчислювальної техніки, застосування різноманітних принципів розподілу праці, поліпшення керівництва обліковим апаратом з боку головного бухгалтера, посилення його контролю за роботою підлеглих та інше. При децентралізації обліку бюджетні установи мають самостійні бухгалтерії де здійснюється весь цикл обліку та складається окремий баланс. У зв'язку з цим слід підкреслити, що саме від форми обліку в більшості залежить ефективність різних заходів в області підвищення наукового рівня організації бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Міністерства Фінансів України №1203 від 31.12.2013 р. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>.
2. Бурденюк Т. Г. Особливості діагностики фінансово-майнового стану установ державного сектору економіки / Т. Г. Бурденюк // Економіка, підприємництво та бізнес-культура: трансформації в умовах розвитку інновацій: матеріали міжнар. наук.-прак. конф. – Херсон, 2015. – С.204-206
3. Бутинець Ф.Ф., Остапчук Т.П., Остап'юк Н.А., Сисюк С.В. Бухгалтерський облік в бюджетних установах [Текст]. – Житомир: ПП “Рута”, 2006. – 472 с.
4. Фінансовий контроль бюджетних ресурсів: Монографія/ Є.В. Мних, Г.О. Кравченко, Н.С. Барабаш та ін; За заг. ред. Є.В. Мниха. – К.: КНТЕУ, 2008. – 186с.
5. Яцишин, С. Р. Суб'єкти державного сектору в структурі економіки держави / Світлана Романівна Яцишин // Стан і перспективи розвитку обліковоінформаційної системи в Україні : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. [Тернопіль, 10-11 жовтня 2014 р.] – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – С. 181-182. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17261>
6. Яцишин, С. Р. Організація бухгалтерського обліку в Україні : історичний аспект / Світлана Яцишин, Тетяна Лугова // Збірник доповідей П'ятої ювілейної міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації» Ч. 2. [Тернопіль, 21-23 лютого 2008 р.] – Тернопіль : Економічна думка, 2008. – С. 447-450. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17059>

Яцишин С.Р.

кандидат економічних наук, доцент

Шобська Д.І.

магістрант

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

КОШТОРИСНЕ ФІНАНСУВАННЯ, ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД БЮДЖЕТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Фінансове забезпечення є основою ефективної діяльності установ державного сектору економіки. Основною формою фінансового забезпечення таких закладів є бюджетне фінансування, як безповоротний, безвідплатний відпуск коштів з державного та місцевого бюджетів на виконання загальнодержавних функцій, функцій місцевого самоврядування та забезпечення функціонування установ та організацій.